

b+b

tracing change: društveno angažirana umjetnička praksa u kontekstu regeneracije u velikoj britaniji

tracing change: socially engaged art practice in the context of regeneration in the uk

▼ U posljednje vrijeme društveno angažirana umjetnost u Velikoj Britaniji već svima izlazi na uši. Vjerujemo da je došlo vrijeme da se taj termin preispita iz temelja, kao i način na koji ga shvaćamo i ono što od njega očekujemo. Kako bi se to učinilo, vrijedi zadrijeti u specifičan društveni i politički kontekst iz kojega je u Velikoj Britaniji proizašao. Zatim ćemo predstaviti nedavni pokušaj ponovnog razmatranja društveno angažirane umjetnosti u *Tracing Change*, projektu kustorskog dvojca B+B, kojim se istraživala uloga umjetnika u procesima društvenih promjena i planiranja.

Kao što je slučaj s većinom umjetničkih i društvenih eksperimenata, kooptiranje službenih institucija i kreatora strategije možda je neizbježno. Postavlja se pitanje: kako kritička umjetnička praksa može preživjeti taj proces? U Velikoj Britaniji, u kojoj vladaju laburisti, kulturna politika odgovara na zahtjeve socijalne politike. U tom pogledu za nas je osobito zanimljiv sve čvršći odnos umjetnosti i regeneracije. Regeneracija je termin koji se u Velikoj Britaniji upotrebljava kako bi se opisala 'svaka djelatnost kojom se nastoji suzbiti odumiranje gradova te poboljšati društvene uvjete i stanje okoliša, uključujući razvoj, reorganizaciju razvoja i poboljšanje' (Strategija planiranja Gradskog vijeća Hulla, 2000.). U novije vrijeme došlo je do pomaka prema kulturno usmjerenim programima regeneracije u kojima se umjetničke i kulturne inicijative koriste kao katalizatori 'promjene' na područjima određenim za revitalizaciju gradova.

Važna, a ipak relativno slabo dokumentirana povijest društvene i javne umjetnosti u ovoj zemlji dovela je do prisvajanja i pogrešnog shvaćanja umjetnosti unutar procesa planiranja urbane promjene. Na umjetnike se sada gleda kao na ključ procesa regeneracije i zapošljava ih se kao katalizatore promjene, kao one koji će rješavati probleme ili kao jeftine savjetnike.

Uz istaknute i opsežne kapitalne projekte, koji su proizašli iz britanskog Zakona o lutriji iz 1993. godine, u zadnje je vrijeme došlo do poplave umjetničkih projekata koje su naručile zajednice, a koji se promoviraju kao put prema revitalizaciji gradova. Retorika laburističke kulturne politike smatra da bi kratkoročni umjetnički programi mogli smanjiti stopu kriminala u siromašnijim četvrtima, izgraditi partnerstva u privatnom/javnom sektoru, unaprijediti odnose unutar zajednice i stvoriti nove resurse.

● Socially engaged art in the UK has lately become a buzz-word. We believe that it is time for an overhaul of this term and our understanding and expectations of it. In order to do this it is worth delving into the specific social and political context from which it has emerged in the UK. We will then present our recent effort to rethink socially engaged practice through *Tracing Change*, a project by curatorial partnership B+B which investigated the role of the artist in processes of social change and planning.

As with most artistic and social experiments, co-option by official institutions and policy makers is perhaps inevitable. The question is: how can a critical art practice survive this process? In the UK, under New Labour, cultural policy answers the demands of social policy. In this respect, a specific area of interest for us is the growing relationship between art and regeneration. Regeneration is a term used in the UK to describe 'all activity designed to combat urban obsolescence and improve social and environmental conditions, including development, redevelopment and improvement' (Hull City Council Planning Policy, 2000). More recently, there has been a shift towards culturally-led regeneration schemes where art and cultural initiatives are used as catalysts for 'change' in designated areas of urban renewal. An important, yet relatively undocumented, history of community and public art in this country has led to the appropriation and misconception of art within this process of planning urban change. Artists are now seen as key to a process of regeneration and are employed as catalysts for change, problem solvers or affordable consultants. Alongside the high profile, large-scale capital projects that have emerged from the UK Lottery act of 1993, there has been a recent spate of commissioned, community-based arts projects promoted as the road to urban renewal. Within the rhetoric of New Labour cultural policy, short-term arts programmes in deprived neighbourhoods are endowed with the potential to reduce crime rates, build private/public sector partnerships, improve community relations and create new resources. These projects are based on the notion of the artist as an external agent, able to enter into a context with fresh eyes, offering up ideas and solutions. In a speech last year, the Chairman of the Arts Council England, Sir Christopher Frayling, indicated

TRANSPORT

Ti se projekti temelje na shvaćanju umjetnika kao izvanjskog subjekta koji je sposoban ući u kontekst s drugačijim pogledom na stvari, nudeći ideje i rješenja. U govoru koji je održao prošle godine, predsjednik Engleskog umjetničkog vijeća sir Christopher Frayling izrazio je mišljenje da će se umjetnost i regeneracija družiti još neko vrijeme. 'Umjetnost može još daleko više pridonijeti razvoju gradova i sela - da ne spominjemo stvaranje novih zajednica kao što je slučaj u Thames Gatewayu, gdje će biti potrebno znatno ulagati u kulturu želimo li da to budu mjesta na kojima će ljudi rado živjeti.' (*'The only trustworthy book...'* Art and public value, govor sira Christophera Fraylinga u Kraljevstvu društvu za poticanje umjetnosti, 16. veljače 2005.) Umjetnosti i umjetnicima pridaje se središnje mjesto u oblikovanju zajednice. Međutim, kad ih se zaposli kao dio regeneracijskih programa, oni također postaju unosnim marketinškim sredstvom za povećanje privlačnosti nekoga kraja, pomoću kojega poduzetnici zarađuju novac, dok se umjetničke aktivnosti u nekim slučajevima svode na vježbu u *brandingu*. Pretpostavlja se da umjetnost jamči pozitivnu preobrazbu lošeg u dobro, nepodnošljivog u podnošljivo, društveno isključenog u društveno uključeno. To simplicitičko stajalište prikriva kompleksne i problematične odnose koji su dio urbane promjene u želji da stvori blistavu sliku sudjelovanja i suradnje. Društveno angažirani umjetnički projekti sustavno se koriste kako bi se zaposlilo lokalno stanovništvo i odvratila mu se pozornost od buldožera. Besramno ih se dovodi kako bi se podigle cijene kuća, proces koji neizbježno uvećava profitne marže poduzetnika. Što to znači u pogledu kritičke umjetničke prakse ili čak 'socijalistički' angažirane umjetnosti? Upravo smo se u taj politički i društveni kontekst upustili u projektu *Tracing Change*.

U razdoblju od 2003. do 2005. godine dvojac B+B posjetio je tri društveno angažirana umjetnička projekta u područjima regeneracije na jugoistoku Engleske (*matchmakers* u Camdenu, *Brand New Letchworth* u Letchworth Garden Cityju i *Bata-ville* u East Tilburyju, Maryportu i Zlínu u Češkoj). Projekt *Tracing Change* želio je zabilježiti te primjere složenoga partnerstva između umjetnika, umjetničkih organizacija, arhitekata i urbanista, poslovnih i korporativnih interesa, regeneracijskih zavoda i zajednica. Htjeli smo razotkriti neke od skrivenih namjera, proturječja i

that art and regeneration would remain friends for a while to come: 'The arts have much more to contribute to urban and rural development - not to mention the creation of new communities such as in the Thames Gateway, which will need substantial cultural investment if they are to be places where people will want to live.' ('The only trustworthy book.' Art and public value, Sir Christopher Frayling speech at RSA, 16th February 2005). Art and artists are seen as central to the creation of community. When commissioned as part of regeneration schemes, however, they also become a lucrative marketing device to promote the appeal of an area, lining developers' pockets and in some cases reducing artistic activity to a branding exercise. Art is assumed to provide a positive transformation from bad to good, unbearable to bearable, socially excluded to included. This simplistic stance brushes over the complex, problematic relationships embedded in urban change in the quest to create a glossy picture of participation and collaboration. Socially engaged art projects are being systematically used to divert attentions from the bulldozers by keeping local residents occupied. They are unashamedly being commissioned to raise house prices, a process which inevitably benefits the developers' profit margins. What does this mean in terms of critical art practice or indeed a 'socialist' engaged art? It is in this political and social context we embarked on *Tracing Change*.

From 2003-2005, B+B journeyed to three socially engaged art projects in areas of regeneration around the South East of England (*matchmakers* in Camden, *Brand New Letchworth* in Letchworth Garden City and *Bata-ville* in East Tilbury, Maryport and Zlin, in the Czech Republic). *Tracing Change* sought to document these examples of complex partnerships between artists, arts organisations, architects and planners, business and corporate interests, regeneration agencies and communities. We wanted to reveal some of the hidden agendas, contradictions and expectations people have when combining art and social change with specific outcomes in mind. In our research, we were essentially interested in challenging processes of culturally-led regeneration and set out to explore the possibilities of supporting and developing a more critical art practice which questions rather than accepts the neo-liberal approach to democratic planning and urban change.

očekivanja koja ljudi imaju kada spajaju umjetnost i društvene promjene imajući na umu što točno žele. U našem istraživanju prvenstveno su nas zanimali izazovni procesi kulturno orijentirane regeneracije te smo krenuli istražiti mogućnosti podupiranja i razvoja kritičnije umjetničke prakse koja će radije preispitivati nego prihvaćati neoliberalni pristup demokratskom planiranju i urbanoj promjeni.

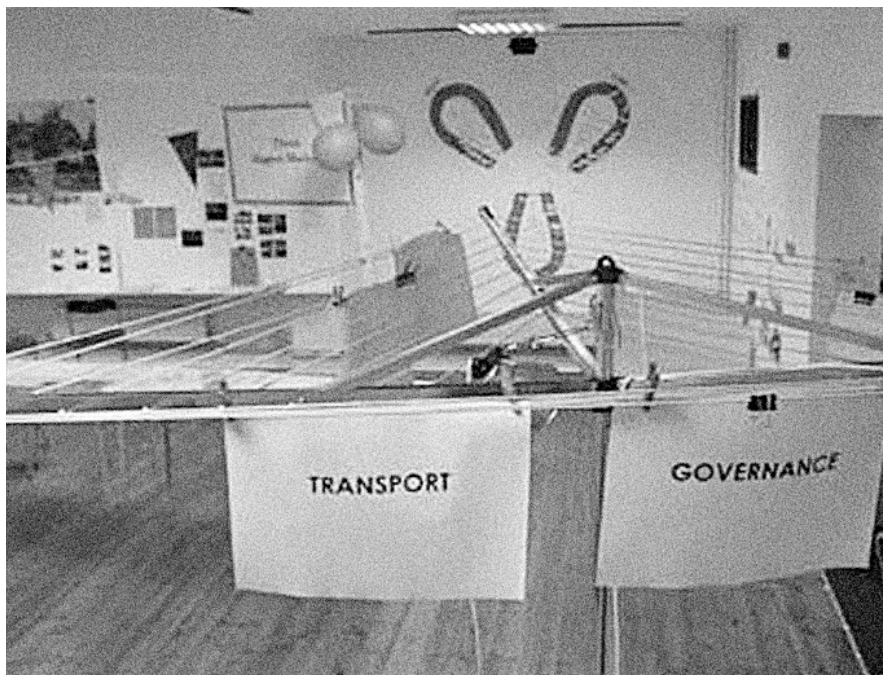
U svibnju 2005. dvojac B+B upriličio je događanje u galeriji Tate Britain u Londonu kako bi predstavio specifične slučajeve iz projekta *Tracing Change*. Događanju je prisustvovala skupina uzvanika koja se sastojala od gradskih dužnosnika zaduženih za umjetnost, urbanista, arhitekata, umjetnika i posredničkih agencija. Cilj događanja bio je razmotriti motiviranost za rad s umjetnicima u kontekstu regeneracije te ispitati popratne pojave te prakse. Tijekom istraživanja za *Tracing Change* uključili smo se u projekte kako bismo pratili odvijanje svakog od njih i bolje razumjeli umijeće pregovaranja. Naša je uloga u svakom od njih bila drugačija. U projektu *Bata-ville* neformalna razmjena mišljenja s naručenim umjetnicama Ninom Pope i Karen Guthrie dovela je do toga da smo zaposleni kao ocjenjivači za drugu fazu projekta. U projektu *Matchmakers* redovito smo se sastajali s javnim radnicima kako bismo raspravljali o napretku projekta i inicirali događanja na licu mjesta. U projektu *Brand New Letchworth* bili smo inicijatori i organizatori. Pripremajući događanje *Tracing Change* također smo održali niz radionica za svaki projekt s umjetnicom Becky Shaw kako bismo stekli uvid u djelovanje projekta i utvrdili moguće načine predstavljanja svojeg istraživanja u galeriji Tate Britain.

Taj dan pripremili smo strukturu za koju smo očekivali da će se svidjeti svim sudionicima i odražavati složenost svakog pojedinog projekta. Započeli smo predstavljanjem specifičnih slučajeva i to iz perspektive naručitelja, umjetnika i sudionika. Nakon toga uslijedila su pitanja iz publike. Zatim smo podijelili skupinu na tri dijela, od kojih je svaki posebno radio na svakom projektu kroz igru s ulogama nazvanu 'Igre regeneracije'.

Zamisao *Igre regeneracije* bila je potaknuti zastupnike da izađu iz svojih svakodnevnih uloga i promijene gledište. Igra se temeljila na scenariju po kojem će se svakom projektu dodijeliti sredstva u visini 500 tisuća funti, a svaka sastavna skupina

In May 2005, B+B hosted an event at Tate Britain, London to present the *Tracing Change* case studies. This event was attended by an invited group of municipal arts officers, planners, architects, artists and commissioning agencies. The aim of the event was to reflect on the motivations for working with artists in the context of regeneration and to investigate the after effects of this practice. Through the research period of *Tracing Change*, we attached ourselves to projects in order to track the process of each and to understand more about the art of negotiation. Our role has been different in each project. In *Bata-ville* our informal dialogue with the commissioned artists, Nina Pope and Karen Guthrie developed into our being employed as evaluators for the second phase of the project. In *Matchmakers* we met regularly with publicworks to discuss the progress of the project as well as initiating events on site. In *Brand New Letchworth* we were initiators and organisers. In developing the *Tracing Change* event, we also developed a series of workshops with artist Becky Shaw for each project in order to gain insight into the impact of the project and to identify potential modes for presenting our research at Tate Britain. We developed a structure for the day that we hoped would appeal to the diverse constituents and reflect the complexity of each project. The day com-

1. *Brand New Letchworth, installation / instalacija, Letchworth Garden City, 2003.*



2. Bata-ville: *We are not afraid of the future*, Nina Pope, Karen Guthrie, projekt *Somewhere* / *Somewhere* project by Nina Pope and Karen Guthrie, 2004. Foto / photo: John Podpadec.

trebala je odlučiti što će oni očekivati od svoga sudjelovanja, što će ih motivirati i koji će biti njihovi interesi. Rasprave koje su uslijedile pokazale su proturječja i preklapanja planova i interesa, važnost održavanja slobodne razmjene informacija te mogućnosti i strategije kojima će se prezentirati ti različiti zahtjevi.

Tracing Change sakupio je čitav niz odgovora na pitanje umjetnosti i regeneracije. U sva tri predstavljena slučaja bile su prisutne sljedeće teme: moć dvosmislenosti, umjetnost kao prostor za maštu bez primjene, pogledi na budućnost i nostalgiju. Ti projekti pokazuju da se regeneracija tiče budućnosti, ali nameću pitanje kako se budućnost može dijeliti? Tko je posjeduje? Tko obznanjuje svoje ulaganje? Zašto se umjetnost koristi? Što ona nudi? Kome služi (na primjer kao branding, kao savjetovanje, kao spektakl)? Ključne ideje i pojmovi za taj dan uključivali su dvosmislenost kao sredstvo, riskiranje, postavljanje pitanja bez davanja odgovora, prepoznavanje problema bez nudi rješenja - što donosi više 'štete' nego dobra. Smatrali smo izuzetno važnim da ta hitna, presudna pitanja ne postavljaju i o njima ne raspravljaju samo umjetnici, već i ljudi koji kreiraju strategije, pišu mas-

menced with presentations of each case study that were presented from the perspective of the commissioner, the artist and the participant. These were followed by questions from the audience. We then divided the group into three to work on each project individually through a role-play called 'The Regeneration Game'. The Regeneration Game was designed to encourage delegates to step outside of their day-to-day roles and shift their perspectives. The game was built around the scenario that each project was to be awarded a grant of £500,000 and each constituent group had to decide what their expectations, motivations and concerns would be in taking part. The ensuing discussions revealed the contradictions and overlaps in agendas and interests, the importance of maintaining an open brief, and the possibilities and strategies for taking on board these differing demands. *Tracing Change* brought together a range of responses to art and regeneration. Themes that ran across the three case studies presented were: the power of ambiguity, art as a space for imagination without a use, notions of the future and nostalgia. These projects demonstrate that regeneration is about a future but they force ques-

2



ter-planove i naručuju umjetnike. Kroz *Tracing Change* počeli smo preispitivati vrijednosti koje se pridaju umjetničkoj praksi koja je često zasnovana na procesu, participacijska i 'angažirana'. Ta obilježja znače da se ta praksa prilagođavala, kooptirala i tumačila u sklopu različitih programa. Kao kritička praksa, ona također ima potencijal za postavljanje teških pitanja, za nudiženje iznenađenja, za preispitivanje pa čak i za odbacivanje određenih očekivanja koja se nameću umjetnosti u područjima regeneracije. Možda bismo trebali otići korak dalje kako bismo otkrili i osujetili planove poduzetnika željnih zarade i njihove regeneracijske programe tako da jače zagrizemo u ruku koja nas hrani. ▼

tions of how a future can be shared? Who owns it? Who declares their investment? Why is art used? What does it provide? Who does it serve (for instance as branding, as consultation, as spectacle)? Key ideas and notions for the day included ambiguity as a tool, risk-taking, asking questions without providing answers, identifying problems without offering solutions - perhaps doing more 'harm' than good. We felt it was extremely important for these urgent, critical questions be asked and discussed not just by artists but also by those people making the policies, writing the masterplans and commissioning the artists. Through *Tracing Change* we began to question the values placed on an art practice that is often process based, participatory and 'engaged'. These traits have meant the practice has been adapted, co-opted and interpreted by different agendas. As a critical practice, it also has the potential to ask difficult questions, offer surprises, tests and even to reject certain expectations placed on art in areas of regeneration. Perhaps we need to go one step further to reveal and subvert the market-driven agendas of the developers and regeneration schemes by biting harder at the hands that feed us. ●

prijevod / translation: Marina Miladinov

→ B+B (Sarah Carrington i Sophie Hope) kustoski je dvojac sa sjedištem u Londonu, koji radi na podupiranju, istraživanju i kritici društveno angažiranih umjetničkih praksi. *Tracing Change* uključen je u projekt B+B-a pod nazivom *Real Estate - Art in a Changing City*, jednodnevnu izložbu i program *off-site* događanja, s težištem na umjetnosti, zemljišnom posjedu i imovini u Institutu za suvremenu umjetnost u Londonu (kolovoz 2005.). *Tracing Change* poduprli su Englesko umjetničko vijeće, Commissions East i galerija Tate Britain.

B+B (Sarah Carrington and Sophie Hope) is a London-based curatorial partnership working to support, research and critique socially engaged art practices. *Tracing Change* has fed into B+B's project *Real Estate - Art in a Changing City*, a week-long exhibition and programme of off-site events focusing on art, land and property in London at ICA, London (August 2005). *Tracing Change* was supported by Arts Council England, Commissions East and Tate Britain.